

MATURITA 2026

EXTERNÁ ČASŤ

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

**NEOTVÁRAJTE, POČKAJTE NA POKYN!
PREČÍTAJTE SI NAJPRV POKYNY K TESTU!**

- Test obsahuje **64 úloh**.
- Na vypracovanie testu budete mať **100 minút**.
- Pri riešení úloh budete striedavo používať dva druhy odpovedových hárkov:
  - Do odpovedového hárka č. 1 označeného piktogramom budete zaznamenávať riešenia úloh s výberom odpovede. Pri týchto úlohách vyberte správnu odpoveď spomedzi štyroch ponúkaných možností, z ktorých je vždy správna iba jedna.
  - Do odpovedového hárka č. 2 označeného piktogramom budete zaznamenávať riešenia úloh s krátkou odpoveďou. Pri týchto úlohách správnu odpoveď napíšete do príslušného riadka odpovedového hárka. Krátku odpoveď tvorí jedno slovo alebo niekoľko slov.
- Pri práci smiete používať iba pero s čiernou alebo modrou náplňou. Nesmiete používať zošity, slovníky, učebnice ani inú literatúru.
- **Podrobnejšie pokyny na vyplňovanie odpovedového hárka sú na poslednej strane testu. Prečítajte si ich.**

Želáme vám veľa úspechov!

Začnite pracovať, až keď dostanete pokyn!

Ukážka 1

Edgar Allan Poe – Vražda v ulici Morgue

(úryvok, upravené)

„Prečítajte teraz,“ odvetil Dupin, „túto pasáž z Cuviera.“

Bol to podrobný anatomický i všeobecný opis veľkého žltohnedého orangutana z Východoindických ostrovov. Ozrutnú postavu, úžasnú silu a obratnosť, neskrotnú divosť a napodobňovacie schopnosti tohto cicavca každý dobre pozná. V tej chvíli som pochopil všetku hrôzu vraždy.

„Opis prstov,“ povedal som, keď som dočítal, „sa presne zhoduje s vaším náčrtkom. [...] Aj chumáč žltohnedej srsti zodpovedá zvieraťu, o ktorom píše Cuvier. Lenže jednotlivosti tejto hrôzyplnej záhady ešte vždy neviem pochopiť. Okrem toho občania počuli dva hlasy a jeden z nich patrilo nepochybne Francúzovi.“

„Pravdaže, a iste sa pamätáte, že svedecké výpovede temer jednomyselne pripisovali tomuto hlasu slová Mon Dieu! V daných okolnostiach ich veľmi dobre charakterizuje istý svedok (cukrár Montani) ako prejav hrešenia či výčitky. Nádej, že záhadu celkom rozlúštim, som preto staval najmä na týchto svojich slovách. Akýsi Francúz vie o vražde. Je možné – ba viac ako pravdepodobné – že za krvavé činy, ku ktorým došlo, nenesie nijakú zodpovednosť. Orangutan mu asi ušiel; vystopoval ho až do izby, je však vylúčené, aby sa mu ho podarilo dolapiť v rozruchu, ktorý nastal.“

01 Priezvisko Dupin v ukážke 1 patrí

- (A) prírodovedcovi.
- (B) detektívovi.
- (C) čitateľovi.
- (D) svedkovi.

02 Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 1?

- (A) Francúza prítomného na mieste činu poznali viacerí ľudia vrátane cukrára Montaniho.
- (B) Na svedecké výpovede sa v prípade zločinov v ulici Morgue nebolo možné spoliehať.
- (C) Vraždu spáchal niekto so znalosťou anatómie orangutana z Východoindických ostrovov.
- (D) Druhý hlas začutý občanmi z ulice Morgue sa pri vyšetrovaní zatiaľ nepodarilo identifikovať.

03 Rozprávač v ukážke 1 je

- (A) vševediaci a zúčastňuje sa na deji.
- (B) nespoľahlivý a okrajovo sa zúčastňuje na deji.
- (C) priamy a zúčastňuje sa na deji.
- (D) v 1. osobe a nezúčastňuje sa na deji.

04 V ktorej časti ukážky 1 je vyjadrená pravdepodobnosť aj istota?

- (A) *Ozrutnú postavu, úžasnú silu a obratnosť, neskrotnú divosť a napodobňovacie schopnosti tohto cicavca každý dobre pozná. V tej chvíli som pochopil všetku hrôzu vraždy.*
- (B) *Opis prstov sa presne zhoduje s vaším náčrtkom. Aj chumáč žltohnedej srsti zodpovedá zvieraťu, o ktorom píše Cuvier.*
- (C) *Lenže jednotlivosti tejto hrôzypľnej záhady ešte vždy neviem pochopiť. Okrem toho občania počuli dva hlasy a jeden z nich patril nepochybne Francúzovi.*
- (D) *Orangutan mu asi ušiel; vystopoval ho až do izby, je však vylúčené, aby sa mu ho podarilo dolapiť v rozruchu, ktorý nastal.*

05 Akýsi Francúz vie o vražde.

Uvedená veta obsahuje

- (A) dva priraďovacie sklady.
- (B) dva určovacie sklady.
- (C) jeden priraďovací sklad.
- (D) jeden určovací sklad.

06 Koľko postáv sa zhovára v ukážke 1?

07 Pomenujte umelecký prostriedok, ktorý sa nachádza v podčiarknutej časti v ukážke 1.

08 Koľko odsekov obsahuje ukážka 1?

Ukážka 2

Rudolf Dilong – Helena nosí ľaliu (H. R.)

(upravené)

*Pozeral anjel ľalie,
ľalií závoj malý je,
keby bol závoj hmlovinou
nad kvetnou poľnou rovinou.*

*Keby bol spal ker spanilý,
ktorého cesty chránili,
široké, mĺkve chodníky,
tak biele ako spodníky.*

*Keby bol vtáčik malučký
dieťaťu sadol na rúčky,
keby to dieťa vedelo,
čo ku oblakom letelo.*

*Keby bol chlapec vtelený
do potokov a zelení,
keby tie snivé zelene
podobali sa Helene.*

*Helena nosí ľaliu,
anjeli rozsypali ju,
keď raz po **sladkej** nedeli
s krásou jak Zdravas leteli.*

09

V ukážke 2 možno nájsť aj

- (A) motív žitia v spojení s tradíciou.
- (B) tému žitia v spojení s prírodou.
- (C) motív žitia v súlade s prítomnosťou.
- (D) tému žitia v súlade s nádejou.

10

Ľalia v ukážke 2 je

- (A) symbol.
- (B) prirovnanie.
- (C) zosobnenie.
- (D) kontrast.

11 Ktoré tvrdenie o tretej strofe ukážky 2 je pravdivé?

- (A) Na rozdiel od ostatných strof sa v nej objavujú anafora a asociácia.
- (B) Autor v nej opakovane využil prvky z duchovnej i z čistej lyriky.
- (C) Na rozdiel od ostatných strof sa v nej uplatnil časomerný veršový systém.
- (D) Autor v nej z rytmických dôvodov použil netypické tvary slov.

12 Ktoré slovo slúži v ukážke 2 na vyjadrenie túžob a hypotetických situácií?

- (A) *keď*
- (B) *anjel*
- (C) *keby*
- (D) *snivé*

13 V básnickej tvorbe Rudolfa Dilonga nájdeme aj prvky

- (A) nadrealizmu/surrealizmu.
- (B) existencializmu.
- (C) sociálno-kritického realizmu.
- (D) socialistického realizmu.

14 V poradí v ktorej strofe (1. až 5.) v ukážke 2 sa vyskytujú zdrobneniny?

15 Pomenujte umelecký prostriedok, ktorý predstavuje zvýraznené slovo v slovnom spojení po **sladkej** nedeli.

16 Doplňte do nasledujúcej vety chýbajúcu časť literárnovedného termínu.

V ukážke 2 autor využil [ ] rým.

Ukážka 3

Najlepšie bryndzové halušky?
„Bryndzu na nich nevidíte!“ tvrdí šéf našich chovateľov oviec
 (upravené)

„Kvalitná bryndza halušky krásne obalí, splynie s nimi, takže ju na nich takmer nevidíte a na salaši preto možno aj sprvu frflete, no na jazyku ju už zacítite až-až,“ usmieva sa šéf slovenských chovateľov oviec a kôz Slavomír Reľovský. A tu je jeho top recept!

„Na teplých haluškách sa rozpustí, lebo bryndza je vlastne syr, a to jeden z top na celom svete. Preto ju takmer nevidno,“ vysvetľuje.

Vmiešavate do bryndze smotanu, keď robíte halušky? „Znamená to, že nemáte dobrú bryndzu, lebo stopercentná ovčia nepotrebuje spoločnosť,“ usmieva sa Slavomír, od ktorého sme vymámili rodinný recept na najlepšie bryndzové halušky, aké sme kedy jedli!

Bryndzové halušky podľa Slavomíra Reľovského

4 PORCIE — PRÍPRAVA 20 MINÚT — VARENIE 5 AŽ 8 MINÚT

Suroviny:

- 800 g zemiakov,
- 200 g polohrubej múky,
- 250 g ovčej bryndze (100-percentnej),
- soľ,
- opečená slaninka a nasekaná pažítka pri servírovaní (podľa chuti).

Ako na to:

1. Očistené zemiaky nastrúhajte a vyžmýkajte. Prisypte múku, soľ podľa chuti a vypracujte cesto.
2. Cesto hádžte do osolenej vriacej vody z lopárika alebo cez haluškovač. Keď halušky vyplávajú navrch, scedzte ich rovno do misy s bryndzou. Hotové jedlo dobre premiešajte.
3. Ak chcete, halušky podávajte s opečenou slaninkou, poliate výpekou a posypané nasekanou pažítkou.

Dobrá chuť!

dobrejedo.pluska.sk

17 Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 3?

- (A) Uvarené zemiaky je potrebné spracovať na cesto.
- (B) Kvalitnú bryndzu možno posúdiť podľa jej farby.
- (C) Na prípravu halušiek je potrebná preosiata ražná múka.
- (D) Na prípravu bryndzových halušiek jestvuje viac receptov.

18 Nevyhnutnými zložkami v rodinnom recepte Slavomíra Reľovského sú aj

- (A) slanina, bryndza, výpek.
- (B) soľ, múka, ovčia bryndza.
- (C) zemiaky, soľ, smotana.
- (D) zemiakové cesto, bryndza, pažitka.

19 V podčiarknutej vete v ukážke 3 sa vyskytuje

- (A) metaforické vyjadrenie.
- (B) protikladné vyjadrenie.
- (C) nárečový výraz.
- (D) frazeologický výraz.

20 Ktoré tvrdenie o vete *Bryndzu na nich nevidíte!* je pravdivé?

- (A) Ide o dvojčlennú vetu úplnú.
- (B) Ide o jednočlennú vetu slovesnú.
- (C) Z hľadiska obsahu je rozkazovacia.
- (D) Z hľadiska obsahu je oznamovacia.

21 V ktorej možnosti sú pravopisne správne napísané slovné spojenia *4 porcie a 5 až 8 minút?*

- (A) štyri porcie, 5 – 8 min.
- (B) štiri porcie, 5/8 min
- (C) štyri porcie, 5 - 8 m
- (D) štyry porcie, 5 / 8 m.

22 Doplňte do nasledujúcej vety chýbajúcu časť jazykovedného termínu.

V časti *Ako na to* sa uplatnil [ ] slohový postup.

23 Vypíšte z úvodnej časti ukážky 3 nesklonné prídavné meno.

24 Doplňte do nasledujúcej vety chýbajúcu časť jazykovedného termínu.

Pre vyjadrenia Slavomíra Reľovského v ukážke 3 je príznačný [ ] jazykový štýl.

Ukážka 4

Juliana Beňová – Ľudovít Štúr a slovenské divadlo

(úryvok, upravené)

Impulzom na pripomínanie si životných osudov a činnosti Ľudovíta Štúra je výročie jeho narodenia. Rôzne sociologické prieskumy už viackrát potvrdili, že väčšina Slovákov považuje práve Štúra za jednu z najvýznamnejších osobností slovenskej histórie. Terminológiou súčasníkov možno povedať, že sa zrodila „superstar“ – v mnohých mestách má postavené pomníky, pomenovali po ňom ulice, námestia či literárno-jazykové súťaže, stal sa dôležitou maturitnou otázkou, natočili o ňom viacero filmov i dokumentov a nedávno bol dokonca zaregistrovaný ako obchodná značka. Štúrovo meno dnes slúži ako reklama – v niektorých slovenských mestách boli otvorené kaviarne pod značkou SHTUR či ŠTÚR (nápojové a jedálne lístky sú písané štúrovskou slovenčinou), v ktorých je možné zakúpiť si množstvo reklamných predmetov so Štúrovým portrétom. Po známom televíznom seriáli Štúrovci (1991) vznikol v rámci RTVS dokument s názvom True Štúr, v ktorom vyšetrovateľ (stvárnil ho Róbert Roth) rieši okolnosti úmrtia Ľudovíta Štúra v televíznom formáte detektívky. V jubilejnom roku 2015 sa Štúrov portrét ocitol aj na striebornej a pamätnej dvojeurovej minci.

25 Z ukážky 4 vyplýva, že *True Štúr* je

- (A) dokumentárny seriál zachytávajúci dobové vyšetrovanie nešťastnej udalosti.
- (B) hraný film o živote a smrti Ľudovíta Štúra v hlavnej úlohe s Róbertom Rothom.
- (C) televízny dokument spracovaný atraktívnou formou detektívneho príbehu.
- (D) historický film venovaný záhadným okolnostiam smrti Ľudovíta Štúra.

26 Posledná veta ukážky 4 sa viaže

- (A) k 180. výročiu narodenia Ľudovíta Štúra.
- (B) k 200. výročiu narodenia Ľudovíta Štúra.
- (C) k 180. výročiu úmrtia Ľudovíta Štúra.
- (D) k 200. výročiu úmrtia Ľudovíta Štúra.

27 V ktorej možnosti sú správne uvedené znaky jazykového štýlu, do ktorého patrí ukážka 4?

- (A) dialogickosť, súkromný styk, prevažne písomná forma
- (B) monologickosť, súkromný styk, prevažne ústna forma
- (C) monologickosť, verejný styk, prevažne písomná forma
- (D) dialogickosť, verejný styk, písomná i ústna forma

28 Ktoré tvrdenie o štúrovskej slovenčine je nepravdivé?

- (A) Všetky podstatné mená sa písali s veľkým začiatočným písmenom.
- (B) Dvojhlasý *ia, ie, iu, ô* sa nepísali ako dnes, ale ako *ja, je, ju, uo*.
- (C) Mäkkosť hlások sa v nej dôsledne vyznačovala mäkčeňmi.
- (D) Mäkké *l'* v nej neexistovalo, používalo sa iba tvrdé *l*.

29 V ktorej možnosti je združené pomenovanie?

- (A) slovenské divadlo
- (B) terminológia súčasných
- (C) jedálny lístok
- (D) životný osud

30 Vypíšte z podčiarknutej časti v ukážke 4 to slovo, ktoré zdôrazňuje po ňom nasledujúcu informáciu.

31 Utvorte zo slova *portrét* sloveso v neurčitku a napíšte ho gramaticky a pravopisne správne.

32 Napíšte **jednoslovný** názov literárneho smeru, do ktorého zaraďujeme tvorbu štúrovských básnikov.

Ukážka 5

– Antigona

(úryvok, upravené)

(Z paláca privádzajú Ismenu)

NÁČELNÍK ZBORU: *Hľa, už je tu Ismena –
a ako len narieka pre sestru!
A ako sa chmúri? Poriadne to pošpatilo
jej rumennú tváričku!
Poriadne zmokli tie čarovné líčka!*

KREON: *Tak čo ty? V dome si sa ku mne túlila
vždy ako had a tajne si mi pila krv
a ja som nevedel, že pestujem dve skazy,
číhajúce na môj trón! Vrav – priznávaš sa,
že aj ty si mala niečo spoločné s tým
pohrebom, či to chceš pod prísahou poprieť?*

ISMENA: *Priznávam sa. Ak s tým ona bude
súhlasiť, som pripravená niest' svoj podiel viny.*

ANTIGONA: *Ak je Spravodlivosť, toto nesmie dopustiť –
veď ty si váhala, a preto som
t'a odmietla vziať so sebou!*

ISMENA: *No teraz, keď si v tvrdzi, neváham a v búrke nešťastia
som na tej istej lodi ako ty!*

ANTIGONA: *Čí je to čin, vie Hádés, vedia to tí v podsvetí!
A nemám rada tých, čo majú radi iba slovami.*

ISMENA: *Ach, sestra, veď mi nebráň zomrieť
s tebou! Bude to môj posledný hold mŕtvemu!*

33 Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 5?

- (A) Kreon vypočúva Ismenu, lebo obviňuje ju i Antigonu z rovnakého činu.
- (B) Kreon núti Ismenu, aby sa priznala k pokusu o jeho zosadenie z trónu.
- (C) Ismena priznáva vinu, aby tým zachránila Antigonu pred popravou.
- (D) Antigona odpúšťa sestre, preto odmieta Ismenino priznanie viny.

34 V replikách ktorých postáv v ukážke 5 sa vyskytujú nepriame pomenovania?

- (A) Iba v replikách Ismeny a Antigony.
- (B) Iba v replikách Kreonta a Ismeny.
- (C) Iba v replikách Antigony a náčelníka zboru.
- (D) V replikách všetkých postáv.

35 Komu chce Ismena vzdať posledný hold?

- (A) Otcovi.
- (B) Veštcovi.
- (C) Bratovi.
- (D) Sestre.

36 Ktoré tvrdenie o diele *Antigona* je pravdivé?

- (A) Antigona a Ismena sú dcéry kráľa Kreonta.
- (B) Kreon je autoritatívny a tvrdohlavý vládca v meste Téby.
- (C) Ismena nebola vlastnou sestrou Antigony.
- (D) Antigona nevedela, že koná v rozpore s príkazom kráľa.

37 V ktorej možnosti je uvedené meno Antigoninho snúbenca?

- (A) Haimon
- (B) Oidipus
- (C) Eteokles
- (D) Polyneikes

38 Pomenujte literárny žáner diela *Antigona*.

39 Napíšte meno autora diela *Antigona*.

40 Doplňte do nasledujúcej vety chýbajúcu časť literárnovedného termínu.

V diele *Antigona* je dôsledne dodržaná vnútorná   dramatického diela.

Ukážka 6

**Opäť otvorili ferratu Kysel',
v roklinách SLOVENSKEHO RAJA je veľa vody**
(upravené)

17. 2024 o 09.08 h

Na pohyb vo ferrate odporúčajú vysokú nepremokavú obuv

SPIŠSKÁ NOVÁ VES: Počas uplynulého víkendu opätovne otvorili FERRATU HORSKEJ ZÁCHRANNEJ SLUŽBY KYSEL' V SLOVENSKOM RAJI. SPRÁVA NÁRODNÉHO PARKU (NP) SLOVENSKÝ RAJ však upozornila, že v rokline je veľa vody a tomu treba prispôbiť správanie, obuv a oblečenie.

„Práce na ferrate prebiehali až posledný týždeň a najintenzívnejšie posledný deň, aby bolo obdobie dlhej zimnej uzávery zmysluplné a príroda mala až doteraz od človeka pokoj. Dúfame, že návštevníci ocenia a užijú si to, čo nájdú na dne rokliny, ktorá zostáva bez výraznejšieho vplyvu človeka,“ uviedla SPRÁVA NP.

Odporúčané sú aj náhradné ponožky a obutie

Správca turistickej infraštruktúry odporúča na pohyb vo ferrate vysokú nepremokavú obuv, je tiež vhodné vziať si so sebou okrem povinného ferratového setu aj náhradné ponožky a obutie, prípadne aj oblečenie.

„Vody je v roklinách v súčasnosti ozaj veľké množstvo a turisti sa často nevyhnú tomu, že do nej musia stúpiť. Odmenou však bude pohľad na krásne vodopády,“ dodávajú ochranári.

SPRÁVA NP zároveň upozorňuje na pondelkové uzatvorenie dvoch mostíkov v PRIELOME HORNÁDU. Ide o premostenia na BIELOM POTOKU a pod TOMÁŠOVSKÝM VÝHLADOM. Dôvodom obmedzenia je ich rekonštrukcia.

www.aktuality.sk

41 Ktoré tvrdenie je na základe ukážky 6 pravdivé?

- (A) Horská záchranná služba upozorňuje turistov na aktuálne obmedzenia v národnom parku.
- (B) Návštevníci ferraty by mali počítať s nutným kontaktom s vodou i s premoknutím.
- (C) Návštevníci národného parku majú povinnosť pohybovať sa v roklinách v bezpečnostnej obuvi.
- (D) Po uzávere je ferrata spomínaná v článku prístupná turistom bez ďalších podmienok.

42 V ktorom mesiaci bol na portáli aktuality.sk zverejnený článok v ukážke 6?

- (A) V júni.
- (B) V auguste.
- (C) V októbri.
- (D) V januári.

43 Z hľadiska žánru je ukážka 6

- (A) komentár.
- (B) správa.
- (C) reportáž.
- (D) oznam.

44 V ktorej možnosti sú všetky slovné spojenia z ukážky 6 napísané pravopisne správne?

- (A) *Správa Národného parku Slovenský Raj, Biely Potok, Tomášovský Výhľad*
- (B) *Správa Národného Parku Slovenský Raj, Biely Potok, Prielom Hornádu*
- (C) *Správa Národného parku Slovenský raj, Biely potok, Tomášovský výhľad*
- (D) *Správa národného parku Slovenský raj, Biely potok, prielom Hornádu*

45 Ktorým slovotvorným postupom vzniklo slovo *vodopád*?

- (A) Iba odvodzovaním.
- (B) Iba skladaním.
- (C) Kombináciou skladania a skracovania.
- (D) Kombináciou odvodzovania a spájania.

46 Koľko viet obsahuje nasledujúce súvetie?

Správca turistickej infraštruktúry odporúča na pohyb vo ferrate vysokú nepremokavú obuv, je tiež vhodné vziať si so sebou okrem povinného ferratového setu aj náhradné ponožky a obutie, prípadne aj oblečenie.

47 Vypíšte z ukážky 6 neurčitú základnú číslovku.

48 Vypíšte z citovaného textu v ukážke 6 príslovku, ktorá je v prvom stupni stupňovania.

Ukážka 7

Janko Jesenský – Moja domáca pani

(úryvok, upravené)

Bolo naozaj veselo. Ani som sa nenazdal, že som taký vážený. Jednoduchý bankový úradník – a predsa, ako láskavo ma prijímali. Dcéry pána fabrikanta nevstali, ale vyskočili, keď som sa uklonil. Slečne Malvínke som povedal:

„Slečna, smiem prosiť?“

Ona zrovna vykríkla:

„Ó, áno!“

Ako ľahučko tancuje. Aká tanečnica, a predsa povedala: „Ó, áno!“ Muselo jej to radosť pôsobiť. Ináče by bola jednoducho vstala. Ale ona povedala s radosťou: „Ó, áno!“

Slečne Žofii som sa len uklonil. Porozumela a hneď sa zavesila na moje rameno.

Naklonila hlávku k môjmu plecu. Myslel som si, že som naozaj príjemným človekom. Prečo by bola naklonila hlávku? Bola by jednoducho rovno šla, keby som jej bol ľahostajným. Ale ona naklonila hlávku. Dovolil som si poznamenať:

„Vy, slečna, museli ste mať znamenitého učiteľa...“

„V čom?“ pýtala sa.

„V tanci.“

„Prečo?“

„Tak ľahučko, krásne tancujete. Ani páper, keď v povetrí lieta. Viete, fúknete naň zdola, vyletí hore. Fúknete zhora, letí dolu. Fúknete zboku, letí náprotivným smerom. Kam vás človek chce potiahnuť, už to cítite a idete...“

„Ale nevravte,“ a zasmiala sa.

49 Hlavný hrdina v ukážke 7 pôsobí na ženské postavy

- (A) veľmi upäto.
- (B) trochu vypočítavo.
- (C) ako gavalier.
- (D) ako grobian.

50 Ktoré tvrdenie o hlavnom hrdinovi ukážky 7 je v súlade s jej obsahom?

- (A) Skladal komplimenty obom svojim tanečným partnerkám.
- (B) Bol zábavným hosťom v spoločnosti i skvelým tanečníkom.
- (C) Ubezpečoval sám seba o svojej obľúbenosti v spoločnosti.
- (D) Používal lichôtky s cieľom rozosmiať dcéry pána továrnikara.

51 V poslednom prehovore hlavného hrdinu ukážky 7 sa nachádza

- (A) nonsens.
- (B) personifikácia.
- (C) gradácia.
- (D) prirovnanie.

52 V ktorej možnosti je jednovýznamové slovo?

- (A) cítiť
- (B) vyskočiť
- (C) rameno
- (D) úradník

53 Slovné spojenie *bola by šla* predstavuje

- (A) zložený určitý slovesný tvar.
- (B) jednoduchý určitý slovesný tvar.
- (C) zložený neurčitý slovesný tvar.
- (D) jednoduchý neurčitý slovesný tvar.

54 Určte typ vedľajšej vety v nasledujúcom súvetí.

Myslel som si, že som naozaj príjemným človekom.

55 Vypíšte z nasledujúcej vety podmet.

Muselo jej to radosť pôsobiť.

56 Doplňte do nasledujúcej vety chýbajúcu časť názvu literárneho obdobia/smeru.

Básnici Janko Jesenský a Ivan Krasko patrili k významným predstaviteľom slovenskej literárnej [ ] .

Ukážka 8

Lev Nikolajevič Tolstoj – Anna Kareninová

(úryvok, upravené)

Anna šla so sklonenou hlavou a pohrávala sa so strapcami na kapucni. Jej tvár vyžarovala prenikavý jas; no nebol to jas radostný – pripomínal hrozivý jas požiaru v temnej noci. Keď zazrela muža, zodvihla hlavu a usmiala sa, akoby sa prebúdzala zo spánku.

– Ty ešte nespíš? To je zázrak! – zvolala, ako si zhadzovala kapucňu, a šla ďalej do obliekarne.
– A už je čas, Alexej Alexandrovič, – ozvala sa spoza dverí.

– Anna, musím sa s tebou pohovárať.

– So mnou? – začudovala sa, vyšla von a pozrela na neho. – Čo sa stalo? O čom sa chceš zhovárať? – spýtala sa a sadla si. – Tak sa teda pohovárajte, keď to musí byť. No lepšie by sme urobili, keby sme šli spať.

Anna vravela, čo jej slina na jazyk priniesla, a ako sa tak počúvala, sama sa čudovala svojej schopnosti luháť. Ako prosto, ako prirodzene pôsobili jej slová a ako pravdivo vyznelo, že nechce nič iné, len spať! Cítila sa byť odiata do nepreniknuteľného panciera ľži. Cítila, že jej nejaká neviditeľná sila pomáha a podporuje ju.

– Anna, musím ťa varovať.

– Varovať? – opýtala sa. – Pred čím?

Pozrela tak nevinne, tak veselo, že kto by ju nepoznal, ako ju poznal manžel, nevybadal by v tóne ani v zmysle tých slov nič neprirodzené.

57 Ktoré tvrdenie je v súlade s obsahom ukážky 8?

- (A) Anna bola unavená na nočný rozhovor s manželom.
- (B) Annina pretváрка Alexeja Alexandroviča neoklamala.
- (C) Anna prišla domov neskoro, aby ju manžel nekonfrontoval.
- (D) Alexej Alexandrovič Annu ľúbil, preto mu na ich vzťahu záležalo.

58 Ktoré tvrdenie o Anne vyplýva z podčiarknutej časti ukážky 8?

- (A) Jej výzor naznačoval zlé duševné rozpoloženie.
- (B) Jej telesný stav bol ovplyvnený horúčkou.
- (C) Rozrušilo ju stretnutie s manželom.
- (D) Cítila sa podvedená a zradená.

59 Rozprávanie je v ukážke 8 zdynamizované predovšetkým

- (A) členením textu.
- (B) dialógom postáv.
- (C) zloženými súvetiami.
- (D) formou on-rozprávania.

60 *Anna vravela, čo jej slina na jazyk priniesla, a ako sa tak počúvala, sama sa čudovala svojej schopnosti luhať. Ako prosto, ako prirodzene pôsobili jej slová a ako pravdivo vyznelo, že nechce nič iné, len spať! Cítila sa byť odiata do nepreniknuteľného panciera ľži. Cítila, že jej nejaká neviditeľná sila pomáha a podporuje ju.*

V uvedenej časti ukážky 8 sa vyskytuje

- (A) alegória.
- (B) zvukomaľba.
- (C) obrazné vyjadrenie.
- (D) oslovenie čitateľa.

61 V ktorej možnosti sa nachádza vokalizovaná predložka?

- (A) o čom
- (B) na jazyk
- (C) zo spánku
- (D) do obliekarne

62 Napíšte pravopisne a gramaticky správne antonymum zvýrazneného slova v nasledujúcej vete.

No **lepšie** by sme urobili, keby sme šli spať.

63 Vypíšte z ukážky 8 prvé slovo prvej uvádzacej vety.

64 Koľko viet so stúpacou vetnou melódiou obsahuje ukážka 8?

Použitá literatúra

Zoznam knižných zdrojov:

██████ : *Antigona*. Bratislava : Tatran, 1983, s. 30–31.

BEŇOVÁ, Juliana: Ľudovít Štúr a slovenské divadlo. In: MACHO, Peter – KODAJOVÁ, Daniela a kol.: *Ľudovít Štúr na hranici vekov. Život, dielo a doba verzus historická pamäť*. Bratislava : Veda, 2015, s. 279. ISBN 978-80-244-1454-8.

DILONG, Rudolf: Helena nosí ľaliu. In: *Hviezdy a smútok. Literárne dielo I*. Bratislava : Petrus, 2002, s. 105. ISBN 80-88939-19-4.

JESENSKÝ, Janko: Moja domáca pani. In: *Malomestské rozprávky*. Bratislava : Petit Press, a. s., 2005, s. 52. ISBN 84-9819-255-2.

POE, Edgar Allan: Vražda v ulici Morgue. In: *Havran. Zlatý skarabeus. Príhody Arthura Gordona Pyma*. Bratislava: Tatran, 1984, s. 195.

TOLSTOJ, Lev Nikolajevič: *Anna Kareninová*. Bratislava : Petit Press, a. s., 2005, s. 135. ISBN: 80-85585-66-9.

Zoznam internetových zdrojov:

Najlepšie bryndzové halušky? „Bryndzu na nich nevidíte!“ tvrdí šéf našich chovateľov oviec.

Dostupné na: <https://dobrejedo.pluska.sk/tipy/najlepsie-bryndzove-halusky-bryndzu-nich-nevidite-tvrdi-sef-nasich-chovatelov-oviec> [cit. 26. 10. 2024].

Opäť otvorili ferratu Kysel', v roklinách SLOVENSKEHO RAJA je veľa vody. Dostupné na: <https://www.aktuality.sk/clanok/ez1LbIt/opat-otvorili-ferratu-kysel-v-roklinach-slovenskeho-raja-je-vela-vody/> [cit. 25. 11. 2024].

Texty ukážok boli z didaktických dôvodov gramaticky, štylisticky alebo pravopisne upravené.

Pokyny na vyplňovanie odpovedového hárka

Odpovedové hárky budú skenované, nesmú sa kopírovať, krčiť ani prehýbať.
Aby skener vedel prečítať vaše odpovede, musíte dodržať nasledujúce pokyny:

- Píšte perom s čiernou alebo modrou náplňou. Nepoužívajte tradičné plniace perá, veľmi tenko píšuce perá, obyčajné ceruzky ani pentelky.

- Riešenia **úloh s výberom odpovede** zapisujte krížikom .

- Správne zaznačenie odpovede (**C**)

A	B	C	D
☐	☐	☒	☐

- Nesprávne zaznačenie odpovede (**C**)

A	B	C	D
☒	☐	☒	☐

A	B	C	D
☐	☐	☒	☐

- V prípade chybného vyplnenia údajov alebo odpovedí postupujte podľa nasledujúcich pokynov.
V žiadnom prípade nepoužívajte nový odpovedový hárak.
- Keď sa pomýlite alebo neskôr zmeníte názor, úplne zaplňte políčko s nesprávnym krížikom a urobte nový krížik.

A	B	C	D
☒	☐	☒	☐

- Ak náhodou znovu zmeníte názor a chcete zaznačiť pôvodnú odpoveď, urobte krížiky do všetkých políčok a zaplnené políčko dajte do krúžku.

A	B	C	D
☒	☒	☒	☒

- Odpovede na **úlohy s krátkou odpoveďou** napíšte do príslušného poľa odpovedového hárka čitateľne písaným alebo tlačným písmom. Pri použití tlačného písma **rozlišujte veľké a malé písmená**.

Neotvárajte test, pokiaľ nedostanete pokyn!